Pontcysyllte
Safle Treftadaeth Y Byd
World Heritage Site

Masnach a Diwydiant

Cynllun Gweithgareddau

Amcanion Dysgu

- Darganfod pam yr adeiladwyd Dyfrbont Pontcysyllte a Chamlas Llangollen.
- Ymchwilio beth oedd effaith y gamlas ar fasnach a diwydiant.
- Deall pa adnoddau naturiol sydd i'w canfod yn Nyffryn Dyfrdwy a'r ardal gyfagos.
- Ymchwilio i'r problemau a wynebwyd wrth gludo carreg o chwareli ochr y bryn i'r gamlas.
- Darganfod y berthynas rhwng deunyddiau crai a'r cynnyrch gorffenedig.
- Datblygu sgiliau meddwl yn feirniadol, ymchwilio a datrys

Adnoddau

- Ffilm Xplore!: Pam yr adeiladwyd y gamlas?
- PowerPoint Masnach a Diwydiant
- Ymchwilio i Ddeunyddiau Crai: Nodiadau Canllawiau Athrawon a Ffeiliau Ffeithiau
- O'r chwarel i'r gamlas: Nodiadau Canllawiau Athrawon a thaflen cyfarwyddiadau
- Gêm cardiau: Beth ydw i?

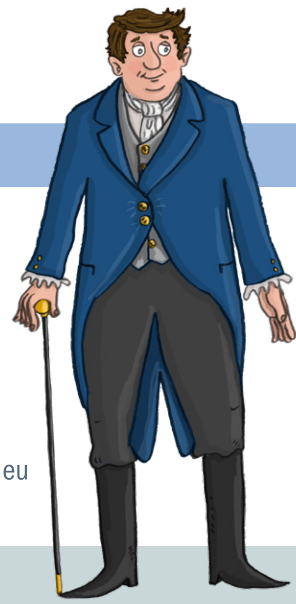

Gweithgareddau

1. Gwyliwch y ffilm Xplore! i ddysgu pam yr adeiladwyd y gamlas ac i ddeall pam fod cludo ar y gamlas yn fwy effeithiol na cheffyl a throl.
2. Chwaraewch y PowerPoint rhyngweithiol i ddysgu am yr effaith y cafodd y gamlas ar fasnach a diwydiant.
3. Defnyddiwch y Ffeiliau Ffeithiau Deunyddiau Crai i ymchwilio i ddiwydiannau Dyffryn Dyfrdwy yn y gorffennol chrëwch gyflwyniad neu daith rithiol o un diwydiant hyd at heddiw ar gyfer y dosbarth.
4. Chwaraewch gêm Pwy ydw i? er mwyn adnabod deunyddiau crai lleol a gwrthrychau'r gamlas.
5. Crëwch inclein ac arbrofwch gyda llethrau i ddarganfod sut roedd rhai o'r deunyddiau crai yn cael eu symud o'r chwareli lawr i'r gamlas.

Awgrymiadau

Ceisiwch ddod â samplau o dywod, clai, glo, llechi, tywodfaen i'r ysgol i helpu'r plant i'w gweld nhw a/neu enghreifftiau ohonynt yn cael eu defnyddio yn yr ysgol neu ar adeiladau lleol.

Sesiwn lawn

Roedd deunyddiau crai helaeth Dyffryn Dyfrdwy wedi cael eu defnyddio ar raddfa fechan ers cannoedd o flynyddoedd, ond galluogodd Dyfrbont Pontcysyllte a'r Gamlas iddynt gael eu cludo yn fwy hawdd ac yn rhatach i farchnadoedd rhanbarthol a chenedlaethol. Roedd rhwydwaith y gamlas yn hwb i dwf economaidd a phoblogaeth cyflym ym Mhrydain yn yr 19eg Ganrif.

Cysylltiadau Cwricwlwm CA2

Lloegr	Cymru
· Hanes	· Dyniaethau
· Daearyddiaeth	· Gwyddoniaeth a Thechnoleg
· Gwyddoniaeth	· Llythrennedd a Chyfathrebu
· Saesneg	

Gwefannau defnyddiol/adnoddau ychwanegol

- Cefn Mawr Heritage Trail
- Canal & River Trust – The First Canal Age
- Canal & River Trust – Boats Learning Bundle